

Σουρεαλισμός

3-WO0Z-30

Γράφει ο
Δημοσθένης
Κούτροβικ

Εφύλλιζα τις προάλλες ένα πολύ ασυνήθιστο ειδικό λεξικό. Το χαρακτηρίζω έτσι επειδή τα περισσότερα ειδικά λεξικά εστιάζουν σ' ένα ορισμένο θέμα (ή μια ομάδα συναφών θεμάτων). Σπάνια είναι αφιερωμένα σε μια ορισμένη εποχή, αλλά ακόμα και σ' αυτές τις περιπτώσεις πρόκειται για μια περίοδο που οι λεπτομέρειές της απασχολούν κυρίως τους ιστορικούς (π.χ. τα διάφορα λεξικά του αρχαίου κόσμου). Ε, λοιπόν, το **Λεξικό της σύγχρονης σκέψης (Πατάκης)** αναφέρεται στη δική μας εποχή. Φιλοδοχεί να περικλείσει στις όχι λιγότερες από 1.371 σελίδες του όλες τις έννοιες, τους θεσμούς, τα φαινόμενα, τις ανσκαλύψεις, τα ρεύματα σκέψης που παίζουν έναν ρόλο, μεγαλύτερο ή μικρότερο, στον σημερινό κόσμο, από την πολιτική ως τη φιλοσοφία, από τις τέχνες και τα γράμματα ως την οικονομία, από τις επιστήμες ως τα κοινωνικά κινήματα. Το λεξικό είναι μεταφορά στα ελληνικά ενός αγγλικού έργου, που εμφανίστηκε σε μια πρώτη μορφή το 1977 και από τότε εμπλουτίζεται τακτικά.

Μα, θα μου πείτε, λεξικό, και μάλιστα τόσο ογκώδες, καλοκαιριάτικα, στις διακοπές; Γιατί όχι; Δεν θα το κουβαλήσετε άλλωστε στον υπνόσακο σας, στο πορτ μπαγκάζ του αυτοκινήτου σας θα το βάλετε. Θυμηθείτε ότι ο αστυνόμος Χαρίτος του Μάρκαρη διαβάει ένα λεξικό για να χαλαρώσει. Τα λεξικά δεν είναι μόνο χρηστικά. Η άσκοπη περιδιάβαση στις σελίδες τους μπορεί να είναι μια πολύ ευχάριστη απασχόληση, που κεντρίζει την περιέργεια και την ικανοποιεί αμέσως, μαθαίνοντάς μας ενδιαφέροντα πράγματα που δεν

ξέρουμε ότι δεν τα ξέρουμε. Ανοίγεις, ας πούμε, το εν λόγω λεξικό εδώ κι εκεί και πέφτεις πάνω σε λήμματα όπως «δίλημμα των φυλακισμένων» (δεν είναι αυτό που σας κάνει να φαντάζεστε η επικαιρότητα!), «θεολογία του θανάτου του Θεού», «λατρείες του φορτίου», «μαύρος συντηρητισμός», «παράδοξο της τήρησης των κανόνων», «πουζαντισμός», «υπόθεση των πολλών κόσμων» και πλήθος άλλα, πλάι σε ακόμα περισσότερους όρους που μπορεί να μας θυμίζουν κάτι, αλλά έχουμε ασαφή ή ατελή ιδέα για τη σημασία και το περιεχόμενό τους.

Μια μικρή συνεισφορά μου στον προβληματισμό γύρω από την κρίση του Τύπου: μήπως ένας από τους πολλούς λόγους για την απαξίωση της έντυπης δημοσιογραφίας είναι η ολοένα μεγαλύτερη, εθελόδουλη εξάρτησή της από τον ανταγωνιστή της που λέγεται Διαδίκτυο; Υπάρχουν βέβαια περιπτώσεις πολύ δημιουργικής χρήσης του από σκεπτόμενους δημοσιογράφους (όπου, ας μου επιτραπεί να πω, αυτή η εφημερίδα πρωταγωνιστεί). Αλλά πόσες φορές δεν διαβάζουμε ειδήσεις και κείμενα στιμπολογημένα από το 'ίντερνετ άκριτα και με μακάρια άγνοια του αντικειμένου; Αναγνωρίζουμε τέτοια c)logy paste συν τοις άλλοις και από την άθλια απόδοση στα ελληνικά ονομάτων και όρων που συνάντησε ο αμαθής δημοσιογράφος σε ξενόγλωσσους ιστότοπους. Για «Πανεπιστήμιο Τσαρλς της Πράγας» έγραφε προ καιρού ένας στη στήλη του, πιθανώς νομίζοντας πως αυτό το ίδρυμα, ένα από τα παλαιότερα πανεπιστήμια της Ευρώπης, ιδρυμένο το 1348 από τον αυτοκράτορα Κάρολο Δ', ξεφύτρωσε πρόσφατα κάρη στη γενναιοδωρία κάποιου Αμερικανού κορηγού ονόματι Τσαρλς, ομοειδούς του Σόρος. Σ' ένα άλλο ρεπορτάζ, εξ αντιγραφής, αρχαιολογικό αυτό, ο ιστορικός Δίων ο Κάσιος έγινε Κάσιους Ντίο, επειδή ο αντιγραφέας-μεταφραστής είδε στο ξένο κείμενο την αγγλική μορφή του ονόματος, Cassius Dio, και δεν κάθισε να το ψάξει. Μήπως άλλωστε δεν λέμε και Κάσιους Κλέι;

Ανάμεσα στο 1928 και το 1932,

Στη συζήτηση που έγινε μεταξύ 40 σουρεαλιστών για τη σεξουαλικότητα, ο αρχιερέας του κινήματος Αντρέ Μπρετόν αποδεικνύεται δογματικός ηθικολόγος